

Lapin Kullankaivajain Liitto Ry:n jäsenlehti.

PROSFAIKKÄRI

3 2023

MIESSI



Lapin Kullankaivajain Liiton Viralliset Pikkujoulut

9.12.2023 Tampereella

Tervetuloa tapaamaan vanhoja kultamaiden väärttejä ja tutustumaan uusiin Lapin Kullankaivajain Liiton pikkujouluhin Tampereelle 9.12.2023!

Lauantai 9.12.2023

Klo 14:00–17:00

Arthouse Cinema Niagara (Kehräsaari B-talo, 33200 Tampere)

Kattaus nostalgisia Lapin kullankaivusta ja kullankaivajista kertovia dokumentti-filmejä isolla kankaalla elokuvateatteri Niagaran yksityisnäytöksessä.

Ohjelmassa muun muassa Jarmo Jääskeläisen ohjaama 40-minuuttinen dokumentti ”Maailman paras paikka” vuodelta 1979. Kansallisfilmografian mukaan se on oivaltava kertomus Tampereelta Lappiin lähteneen Miessin viimeisen (!) kullankaivajan Heikki Pihlajamäen elämästä Lapin erämaassa.

Välilläjalla elokuvateatterin yhteydessä sijaitsevassa Cafe & bar Rainassa pikkupurtavaa ja sosiaalisia juomia omakustanteisesti.

LKL:n pikkujouluvieraille vapaa pääsy. Max. 140 henkilöä.

Klo 19:00–22:00

Scandic Tampere City, Atrium ravintola (Hämeenkatu 1, 33100 Tampere)

Ruhtinaallisen runsas Juhlalbuffet joulukinkuin, kuhin ja laatikoin 66,00 € / hlö.

Sitovat Joulupöytä Juhla -ruokailuvaraukset **24.11.2023 mennessä suoraan LKL:n toimistolle**. Mieluummin sähköposti: info@kullankaivajat.fi tai puh: 0400 836 500.

Ruokailu 66,00 € maksetaan etukäteen LKL ry:n tilille: FI95 1201 3000 1031 83.

Saat ilmoittautumisesi yhteydessä maksulinkin tai halutessasi maksutiedot sähköpostiisi.

Mahdolliset erikoisruokavaliot ilmoitettava ilmoittautumisen yhteydessä.

Ilmoita samalla tuletko seuraamaan elokuvateatteri Niagaran esityksiä.

Hotelli Scandicin Tampere Cityn majoitustarjous 8.–10.12.2023:

Huonetyyppi Standard; 129 € / 1 hh / 1 vrk, 149 € / 2 hh / 1 vrk

Huonetyyppi Superior; 149 € / 1 hh / 1 vrk, 169 € / 2 hh / 1 vrk

Huonehintaan sisältyy runsas aamiainen.

Huoneet on varattavissa 24.11.2023 mennessä tai hotellin varaustilanteen mukaan. Jokainen majoittuja varaa majoituksensa itse osoitteesta: <http://www.scandichotels.fi/?bookingcode=BLAP081223>. Varaukset voi tehdä varaustunnuksella BLAP081223 myös puhelimitse tai sähköpostilla. Puh: +358 3 2446 111 tai sähköposti: tamperecity@scandichotels.com



KANNEN KUVA:

*Maisemoidun maakellarin
ilmastointitorvi tuuliviireineen
Miessin kuvernöörnin viraston
varaston seinään nojaamassa.*

Lapin Kullankaivajain Liitto Ry:n jäsenlehti

ISSN 2490-1776 (painettu)

ISSN 2490-1784 (verkkojulkaisu)

46. vuosikerta

Ilmestyy 4 kertaa vuodessa

Vastaava päätoimittaja:

Kai J Rantanen

Prospäkkäri nro 4/-23

ilmestyy viikolla 51.

Toimitus:

Lapin Kullankaivajain Liitto ry

PL 86, 99871 Inari

Ilmoitushinnat:

1/1 s. 312 € (2. kansi)

1/1 s. 240 €

1/2 s. 162 €

1/3 s. 108 €

1/4 s. 84 €

Graafinen suunnittelu ja taitto:

Liisa Hertell, LH Viestintä

Paino: Kirjapaino Hermes Oy

Tampere

TÄSSÄ NUMEROSSA

- 4-5 Pääkirjoitukset
- 6-7 Kutturantien länssin ihmeelliset talkoot
- 8-13 Kullanhuuhdonnan kesä.
- 14-15 Muita viime kesän kultakisoja Suomessa
- 16-19 Kesäajan toimintaa
- 20 Härkäselän väliavarastointialue lukittu
Antti Peronius 60 vuotta
- 21 Kultaseminaari 2024
- 22-23 Elämänvärejä Elsaajalta
- 24-26 Asiasta kuultavana ylitarkastaja
Sami Mantere, Tukes
- 27 LKL:n valokuvakilpailu 2023

LKL:N HALLITUS

Puheenjohtaja:

Marko Touru, Tankavaara

puh: 040 744 1710

info@tankavaara.fi

Varapuheenjohtaja:

Ami Telilä, Lemmenjoki

puh: 050 3073 248

amitelila@gmail.com

Sihteeri:

Kai J. Rantanen, Inari

puh: 040 774 6773

mullin.mallin@gmail.com

Esko Orava, Sinettä

puh: 0400 323 433

esko.orava@suomi24.fi

Hannu Raja, Jalasto

puh: 050 365 6570

hannu.raja@netikka.fi

Jutta Vehviläinen, Rovaniemi

puh: 040 727 9309

jutta.vehvilainen@gmail.com

Tapio Soukka, Muhos

puh: 050 540 3554

soukka.tapio@gmail.com

LKL:N PANKKITILIT

Jäsenmaksutili: FI45 2177 3800 0049 77

Jäsenmaksu 2023: täysi-ikäiset 30,00 €,

nuorisojäsen 15,00 €, liittymismaksu 14,00 €

Muut maksut: FI95 1201 3000 1031 83

JÄSENASIAT

Lapin Kullankaivajain Liitto Ry

PL 86, 99871 Inari

puh. 0400 836 500

s-posti: info@kullankaivajat.fi

kotisivut: www.kullankaivajat.fi



Piikkilankoja preerialla

Pohjoisen subalpiinisille ja borealiselle vyöhykkeille on taas alettu levittelemään piikkilankoja.

Levittäjänä on tällä kertaa järjestö, jonka logossa kynttilä kuvastaa toivoa ja pätkä piikkilankaa vankilaa. Järjestö kertoo tavoitteekseen maailman, jossa jokainen ihminen on tasavertainen arvoltaan ja oikeuksiltaan.

Omassa nuoruudessaani Amnesty International keräsi nimilistoja kidutuksen, sotarikosten ja poliittisen vainon lakkauttamiseksi.

Nyt Amnesty Suomen osaston 2-vuotinen hanke Just Transition in Sápmi, joka kertoo edistävänsä saamelaiden alkuperäiskansaoikeuksien huomioimista ilmastotoimissa ja osana oikeudenmukaista vihreää siirtymää, on minulle aukeamattoman loogiikan perusteella nostanut taas tikkunokkaan moneen kertaan luvitetun ja monen eri viranomaistahon valvoman koneellisen kullankaivun.

Yksityiskohdissaan oiotun ja laillisilta koneellisen kullankaivutyömailta otettujen, perinteisen kaavan mukaisesti rajatuilla raflaavilla kuvilla huhuilun tavoitteena oli tietenkin mediahuomion herättäminen. Huutoon myös vastattiin; jollakin uskottomalla tavalla Taloussanomien toimittaja **Elina Ranta** sai artikkelissaan sekoitettua Amnesty-aktivisti **Kukka Rannan** Facebook-taivasteluun ihan kaikki aiheeseen liittymättömät raskaan kaivosteollisuuden haasteet. Ja olipa jopa kaivanut vanhan kaivosten ja ammattikullankaivun vastustajan, **Sirpa Pietikäisen** Brysselin tutkatkatveesta vielä entisestään sotkemaan ja hämmentämään koko artikkelin suurelle yleisölle antamaa kuvaa.

Viranomaisille annettujen käyttötarkkailutietojen mukaan kaivukaudella 2022 koneellista kullankaivua harjoitti koko Ivalojoen-Sotajoen-Vuotson alueella yhteensä 54 toimijaa. Näiden toimijoiden käsittelemä kaivupinta-ala oli vuonna 2022 yhteensä 2,52 hehtaaria.

Ollaan aika kaukana Amnestyn aktivisti Kukka Rannan ”Auki revitty maa” -kirjoituksessaan esittämistä väitteistä 139 koneluvasta ja siitä kuinka Lapin paliskunta on menettänyt keskeisimmät laidunalueensa viime vuosina koneellisella kullankaivulla.

Sinänsähän aikaansaatu mediahuomiota ei tarvitse ihmetellä. Piikkilankoja on levittämässä sankka joukko vaikuttamisen ammattilaisia ja taitavasti ne näitä mediaoperaatioita osaavat rakentaa ja ajoittaa. Liiton edunvalvonta on aidosti kateellinen heidän resurssistaan ja kyvyttään heiluttaa julkisen keskustelun tahtipiukkoa.

Ranskalainen filosofi **Olivier Razac**in on 15 vuotta sitten ilmestyneessä tutkielmassaan ”Piikkilangan poliittinen historia” tarkastellut piikkilangan yli satavuotista historiaa kolmessa historiallisessa vaiheessa, osana preerian aitaamista Pohjois-Amerikassa, ei-kenenkään-maalla ensimmäisessä maailmansodassa sekä osana keskitysleirien vallankäyttöä ennen siirtymistään nykyaikaan.

Erotuksena kivi- tai lankkuaitaan – tai vaikkapa poroaitaan – kipua tuottavalla piikkilangalla on hänen mukaansa myös dynaaminen kyky karkottaa ja eristää kaikkea ei-toivot-



tua – kojootteja, intiaaneja, karjavarkaita, vastapuolen sotilaita, juutalaisia. Historiallisesti vallan raakuus on kaiken aikaa kasvanut siellä, minkä piikkilanka on rajannut normaalin tai tavoiteltavana pidetyn ulkopuolelle. Amnesty Sápmi haluaa nyt rajata laillisen kotimaisen ammatin ja sen harjoittajat normaalin ja tavoiteltavana pidetyn ulkopuolelle. Ihmiset ja ammatit eivät Amnestyn näkemyksen mukaan olekaan tasavertaisia arvoiltaan ja oikeuksiltaan.

Itseäni mietityttää samalla, että kuka on antanut takavuosina avoimesti terroristisilla symboleilla she-magh-huiveineen ja AK-47 rynnäkökiväreineen flirttailleelle ja juuri-kin muun muassa Lapin kullankaivua mustamaalanneelle Suohpanterror-aktivistiryhmälle komennon ”stand back and stand by”.

Raikkaan mustavalkoista maailmankuvaa edustavassa Lucky Luke -sarjakuvakirjassa ”Piikkilankoja preerialla” Lucky Luke toteaa maankäyttökonfliktin kiihkeimmässä vaiheessa karjaparoni Cass Caseyille uskovansa, että maanviljelijät ja karjankasvatat voivat elää yhdessä.

Myöskään maata tonkiva kullankaivaja ei ole Lapin alueelta Amnestyn piikkilankojen taakse aidattava ei-toivottu kojootti tai karjavaras. Täällä on tilaa kaikille.

MULLIS'

S yyskuun viimeinen päivä ja 73. koneellisen kullankaivun vuosi on tältä vuodelta saatu päätökseen. Ilmoitettuja isomushippuja on löytynyt 2 kappaletta, joista toinen sukeltamalla ja painot 20 gramman luokkaa. Hienomman kullan osalta voitaneen todeta, että jauhovaaka on liian pieni mittari ja henkilövaaka liian iso.



Koneellisen kaivukauden päätyminen tarkoittaa rauhaisaa talven odottelua niille 200 000 eloporolle ja vasalle, joiden elämää kullankaivu väitetyksi häiritsee. Nopeasti kaivukauden päättymisen jälkeen alkaa kuitenkin toisen lajin moottoreiden ääni, kun sadat mönkijät ja useat helikopterit alkavat pörräämään ja alkaa poroerotukset, jossa näistä kullankaivajien väitetyksi metelillä ja laidunmaata verottavalla toiminnalla häirityistä poroista puolet päättää päivänsä ja keväisin syntyneistä noin 100 000 vasasta 70 prosenttia päätyy jatkojalostettuna vakuumpusseihin kauppojen hyllyille.

Porojen määrä vuosina 1938–1939 oli tilastojen mukaan 204 608 kappaletta (ei sisällä vasojen määrää). Tänä päivänä porojen suurin sallittu määrä on lailla rajattu 200 000 poroon. Suurimman romahduksen porotalous koki sotavuosina, jolloin määrä putosi 96 772 poroon (ilman vasoja). Toista maailmansotaa pidetään merkittävänä taitekohtana Suomen poronhoidossa. Sota-aikana poroluvut romahtivat ja sodan jälkeiset maa-alueiden luovutukset 35 000 neliökilometriä, ja raja-aitojen tuhoutuminen pienensivät laidunalueita huomattavasti. Lisäksi sotakorvausten maksuun liittyvät metsien hak-

kuut aiheuttivat vaikeuksia porotaloudelle. Tästä kaikesta porotalous on kuitenkin elpynyt tähän päivään poronlihaa tuottavaksi elinkeinoksi.

Eduskunnan ympäristövaliokunnan lausunnon 28.4.2016 asiantuntijapyynnöstä on nähtävissä, että kullankaivuun käytettävä

pinta-ala on pienentynyt 2000-luvun alusta vuoteen 2014 hieman reilusta 2000 hehtaarista 750 hehtaariin. Poronhoitoalueen koko on 122 936 neliökilometriä eli yli neljäsosa Suomen pinta-alasta. Lapin paliskunnan pinta-ala on 4 559,1 neliökilometriä.

Tätä taustaa varten ”toimittaja” **Kukka Rannan** (Amnesty Sápmi) huoli siitä, että monet miettivät, voiko alueella enää elää ja jatkaa saamelaista elämänmuotoa, kun maankäytön paine on niin kova, on kyllä mielestäni ylläpöy. En usko, että kullankaivun takia täältä kukaan on pois muuttamassa. Mutta kullankaivun takia tänne on moni muuttanut pitäen samalla kuntia elinvoimaisina, jotta niillä on resursseja huolehtia saamelaiskulttuurien säilymisestä ja ihmiset voivat asua täällä ja harjoittaa eri elinkeinoja sopimalla paikallisesti asioista.

Itse näen, että ainut suuri uhka on nämä ”ulkopuoliset” riidankylväjä-”toimittajat”, joilla ei ole kosketuspintaa omakohtaisesti siitä, mitä elämä täällä pohjoisessa on, ja kirjoittavat siitä hyvin yksipuolisesti, mikä vain lisää vastakkainajattelua. Yhteistyöllä ja sopimalla paikallisesti meille kaikille ja eri elinkeinoille on Lapissa varmasti riittävästi tilaa.

MARKO TOURU



Kutturantien lanssin ihmeelliset talkoot

Kutturan kioskillä (lue Kafea Gufihtar) **PihkaPekka** kysyy minulta paria päivää ennen talkoita, että meinaatko osallistua talkoisiin. Vastaan, että varmaankin on tultava, koska olen järjestämässä niitä yhdessä kesätoiminnanjohtaja **Hannun** kanssa. Pekka kertoo edellisistä talkoista, joihin oli osallistunut hänen lisäksi pari muuta auttavaista kaivajaa, Pekan koira ja muutama tuhat parmaa. Kioskin **Tiina** on auttanut talkoiden mainostamisessa, mutta oli kuulemma ajatellut mielessään, että 30 talkoolaiselle ruuan tilaaminen on ollut minulta liioiteltua. Myös **Jukka** sanoo kioskillä, että 400 metrin aidan rakentaminen yhdessä päivässä valmiiksi lansirille, on silkkaa mahdolltomuutta. Juttutuokiot saavat minut miettelääksi.

Nukun rauhattomasti talkoita edeltävänä yönä. Entä jos ei kukaan tulekaan ja tehtävää on niin paljon? Lanssi on näyttänyt jo monta vuotta Ivalon hyötyjäteaseman esikartanolta. Vuonna 2003 tehty aita on räöksällä ja viime kesänä hätätöinä tehty portti ei kunniamainintaa ansainnut. Joka puolella lansiria oli roskaa, pari asuntovaunua oli menettänyt ryhtin-

sä jo useita vuosia sitten ja metalliskeräysalue oli roskaa ja lasinsirpaleita täynnä. Erilaisia pressulla ajat sitten peitettyjä läjjiä lojui siellä täällä unohdettuina ja lohduttomina.

Talkoopäivänä menen hyvissä ajoin lansirille **Timin** ja **Estherin** kanssa. Edelleen epäily siitä, tuleeko kukaan paikalle, jäytää mahanpohjaa. Voihan olla, että nekään ei tule, jotka ovat varmasti lupautuneet mukaan. Kutturantie on hiljainen, ei autoja, ei ihmisiä. Pääni hiipii mahanpohjasta keuhkoihin.

Hiljaisuuden rikkoo erikoinen ääni. Äänen lähteeksi paljastuu kaksipaikkainen Zetori, joka tulla puksuttaa Kutturantietä. Se kääntyy lansirille. Kohta sen perässä tulee asuntoauto, pakkiauto, pikkuauto ja aina vaan lisää, niin että kohta koko lansiria ympäröivä hiekkamonttu on täynnä erilaisia kulkuneuvoja ja tietenkin ihmisiä. **Arin** ja **Esan** kaivinkoneen lisäksi paikalle tuodaan myös kaksi mönkijää. **Olli** tuo **Kevinin** kanssa kioskilta kaasugrillin, koska avotulen teko on kielletty. Eräs nainen, jonka nimen unohdin kaikessa tohinassa, kysyy saako perustaa asuntoautonsa luokse grillaus- ja juomapaikan. Tämähän sujuu kuin itsestään.

Toivotan talkoolaiset tervetulleeksi ja ker-



ron mitä kaikkea pitäisi saada tänään aikaiseksi. Hyvä kun ehdin saada ohjeeni loppuun, kun talkoolaiset ryntäävät töihin. Vanha lahonnut aita on hetkessä purettu ja mönkijäkuskit **Risto** ja **Santeri** kuljettavat puutavaraa joko Hannun peräkärriyn tai kasaan lanssin ulkopuolelle. Mönkijät eivät ehdi mukaan, kun uudet aitatolpat on jo talkoovoimin kuljetettu ympäri lanssia. Uutta aita rakentuu vauhdilla, kun muurahaisryhmältä näyttävä porukka tekee reipasta yhteistyötä.

Toiset keskittyvät metallikeräysalueen siivoamiseen, toiset purkavat vanhaa porttia ja kaikille näyttää löytyvän sopivaa tehtävää. **Maija** ja **Mari** soittelevat eri tavarakasojen omistajille ja kysyäkseen, onko omistaja vielä tulossa tavaroitaan hakemaan. Myös **Jutta** selvittelee etänä, kuka omistaa mitäkin. Kaikkia ei tavoitettu, koska joissakin tavaroissa ei ollut yhteystietoja tai puhelinnumerot eivät olleet enää käytössä. Ehkä jotkut tavaroiden omistajat kaivoivat kultaa jo paremmilla kultamailla.

Sitten muistan, että olen tilannut talkooruokaa liian vähän. Soitan Tiinalle, että pakkaa evästä mukaan enemmän, kun Pekka tulee niitä hakemaan. Hannu tuo kyläreissultaan makkaraa, unohtuneet verkon kiinnityshakaset ja polttoainetta maakaira. Ruoka saatiin nipin napin kaikille riittämään, vaikka erityisruokavaliot pääsivät minulta unohtumaan tilauksen yhteydessä, ja ensimmäinen satsi mak-

karoita ei riittänyt kaikille. Muutama makkaraa paitsi jäänyt talkoolainen meni hetkellisesti ja luultavasti iloisin mielin lakkoon odottaessaan uutta makkarakuljetusta. Lakko loppui, kun Pekka toi evästä lisää ja talkootyöt jatkuivat.

Neljän tunnin talkoissa oli **Eilan** laskujen mukaan 55 ihmistä mukana. Aita saatiin porttia vaille valmiiksi, alueelta poistettiin yksi tiukan nippuun painettu siirtolavallinen roskaa, metallikeräysalue siivottiin ja riuskasta työtahdistista huolimatta talkoolaiset ehdivät tutustua toisiinsa ja kertoa kuulumisia. Oli upeaa katsoa mahtavaa lopputulosta, mutta vielä mieleenpainuvampaa oli olla mukana siinä yhteisen tekemisen ilmapiirissä, jossa kaikki tapahtui kuin itsestään. Jokaisella talkoolaisella oli tehtävänsä ja yhdessä saatiin melkoinen muutos lanssin ulkonäköön.

En tuntenut talkoolaisista puoliakaan ja päivä oli niin innokasta tohinaa täynnä, ettei minulla ollut mitään mahdollisuuksia kaikkien nimiä kysyä. Te kaikki 55 talkoolaista kuitenkin osoittitte sen, että kullankaivajayhteisössä elää ja voi hyvin yhteistyöhenki ja yhteisöllisyys. Niiden avulla meillä on jatkossa mahdollisuus tehdä muitakin ihmeitä kullankaivupe-rinteen jatkuvuuden eteen. Iso kiitos kaikille, olkaa ylpeitä itsestänne.

TEKSTI JA KUVAT: ANURAG



Vuoden 2023 Cup-sarjan kultakuninkaalliset Veikko Keränen ja Veera Aarnio. Kuva: Hannu Raja

Kullanhuuhdonnan KILPAILUKESÄ

TOIMINTATIISTAI

Vuoden 2023 Tankavaaran kullanhuuhdonnan kilpailuviikko lähti liikkeelle aurinkoisessa säässä Kultaperinteen järjestämällä toimintatiistailla, jossa leikkimielisten sarjojen lisäksi ratkaistiin Kulta-cupin sekä Kultakuningas ja -kuningatar -sarjojen mestaruudet. Cup-sarjan voitti sekä Kultakuninkaaksi kruunattiin **Veikko Keränen** Tornioista ja Kultakuningattaren tittelin vei **Veera Aarnio** Tankavaarasta

Ohjelmassa oli myös Kultamuseon tukiry:n järjestämä joukkuekilpailu, jonka tarkoituksena on kerätä varoja Kultamuseon toiminnan tukemiseen. Tänä vuonna Lapin Kallan-kaivajain Liiton joukkueessa kisasi WGA:n presidentti **Sanjay Sing**, LKL:n puheenjohtaja **Marko Touru** sekä liiton hallituksen jäsen **Jutta Vehviläinen**. Joukkue ei aivan terävimpään kärkeen yltänyt, mutta pääasialahan on hyvän yhteishengen luominen.



Aloittelijoiden sarjassa naisten ja miesten parhaat vuonna 2023. Kuvat: Hannu Raja



Lasten sarjan parhaat. Kuva: Hannu Raja



Kattavat tuloslistat Tankavaaran kisaviikon tuloksista löytyvät Lapin Kullankaivaajain Liiton facebook-seinältä.



↑ *Lapin Kulta -sarjan kisa meneillään.
Kuva: Hannu Raja*



← *Lapin Kulta -sarjan parhaat joukkueet.
Kuva: Hannu Raja*

KULLANHUUHDONNAN SM- JA EM-KILPAILUJEN AVAJAISET

Tänä vuonna Tankavaarassa kilpailtiin perinteisten SM-kilpailujen lisäksi myös Euroopan mestaruudesta. Kilpailuviikon alussa alkoikin kansainvälinen puheensorina, kun kilpailijoita alkoi saapua pikkuhiljaa paikalle monesta eri maasta. Olikin mukava nähdä Kultakylän täyttyvän niin tutuista kuin uusistakin kasvoista.

Avajaispäivää vietettiin aurinkoisessa kelissä ja osanottajamaita olikin mukavan runsaasti

paikalla. Avajaiskulkue venyi aina Nuggetin aukiolta Tankavaaran kultakylän parkkipaikalle asti.

Virallisesti kilpailut avasi WGA:n presidentti Sanjay Sign ja Lapin Kullankaivajain liiton puheenjohtaja Marko Touru. Pitkien Suomen mestaruuskilpailujen avajaispuheiden sijaan Lapin Kullankaivajain Liitto kukitti jokaisen kansainvälisissä kilpailuissa mitaleille asti päässeeseen.



Tankavaaran kisaviikon avajaiskulkue oli pitkä ja värikäs.

SM-kilpailut

SM-kilpailut käytiin Tankavaarassa yksipäiväisenä, jolloin ratkottiin miesten ja naisten suomenmestaruudet. Ensimmäiset sarjat suomenmestaruuksissa kilpailtiin jo Eväjärvellä aiemmin kesäkuussa. Naisten kultamitalin vei **Sara Fredrikson** Ruotsista ja miesten voiton varmaan tyyliin **Veikko Keränen**. Eväjärveltä tuli mitaleja Tankavaaraan, kun Batea-perinnevaskoolisarjan voiton vei Marko Touru ja veteraanit voitti **Seppo Mauno**.

EM-kilpailut

Euroopanmestaruuskilpailut käynnistyivät vihdoin torstaina ja kestivät neljä päivää. Tällä kertaa ilma oli suotuisampi kuin vuoden 2019 Maailmanmestaruuskilpailuissa ja tapahtuma saatiin vietyä hyvin lävitse.

Tankavaaran Bar Nugget oli iltaisin avoina ja kisaväkeä viihdytti muun muassa Kukkahattutädin Karaoke, Trio Ämmät ja **Henna Karppinen**. Monelle tuttu livebändi **Sakari Korhonen** ja Huurankukat soitti myös viimeisen keikkansa Tankavaarassa, sillä suru-uutinen yllätti loppukesästä, kun yhtyeen keulakuva menehtyi. Kiitos **Juha Tiuraniemelle** ja Huurankukille monista ikimuistoisista esiintymisistä Tankavaarassa!

Kaiken kaikkiaan kisatunnelma oli huipussaan viikon ajan, ja oli mukava nähdä myös uusia kasvoja aloittelijoiden sarjassa, toivottavasti tästä innostuneena saamme lisää innokkaita harrastajia lajin pariin.

Kisoja isännöinyt Tankavaara ei ollut järin vieraskorea, sillä iso osa mitaleista jäi Suomeen ja Tankavaaraan. Miesten euroopanmestaruuden voitti vaatimattomasti Kultakylän isäntä Marko Touru ja Veera Aarnio nappasi pronssia naisissa. Seppo Mauno voitti kultamitalin veteraaneissa ja perinnevaskoolisarjassa.

Tankavaaran Kultakylä sekä Lapin Kallankaijavain Liitto haluavat myös kiittää kaikkia talkoolaisia onnistuneista kilpailuista. Heidän ansiostaan tällaiset kilpailutapahtumat voidaan saattaa läpi mallikaasti.



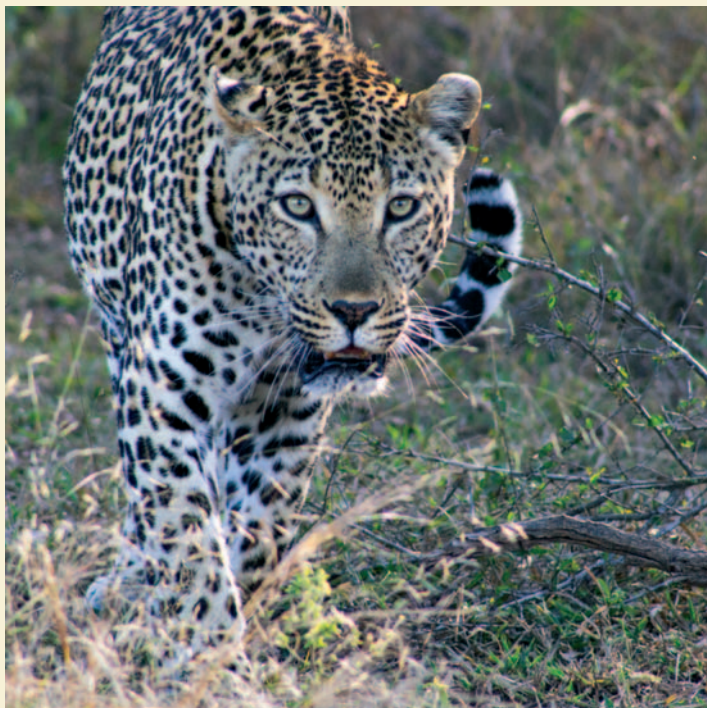
Yleisömerta. Kuva: Hannu Raja



Trio Ämmät esiintyi illalla Bar Nuggetissa.



Kisaviikon avajaisissa Lapin Kallankaijavain Liitto kukitti kaikki suomalaiset kv. kisoissa menestyneet.



KULLANHUHDONNAN MM-KILPAILUT, ETELÄ-AFRIKKA, PILGRIM'S REST

Kullanhuuhdonnan maailmanmestaruuskilpailut järjestettiin tänä vuonna Etelä-Afrikassa Pilgrim's Restissä. Suomesta matkaan lähti pieni joukkio, kilpailijoita seitsemän ja muuta yleisöä kuusi. Matkanjohtajana ja -järjestäjänä toimi **Tuija Tunturi**.

Itse kisamatka aloitettiin tutustumalla Krugerin kansallispuistoon ja sen eläimiin ja puisto tarjosi aivan huikeita elämyksiä, kertoo matkaan lähtenyt Marko Touru. Se teki sen verran ison vaikutuksen, että hän päätti rakentaa Tankavaaran Sompio-talolle valokuväyttelyn Krugerin eläinpuistosta. Näyttely avataan tulevana talvena.

Kiertelimme kolme päivää puistossa asian-tuntevien oppaiden seurassa ja tämän jälkeen matkustimme itse kisa-alueelle Pilgrim's Restiin. Avajaisia vietettiin 6. elokuuta jo perinteiseksi muodostuneella osallistujamaiden paraatilla, Touru kertaa.

Vaikka Etelä-Afrikassa olikin talvikausi niin kisapäivät tarjosivat noin 24 asteen lämpöä, joka tuntui oikein mukavalle ja sopivalle. Itse kisat tarjosivat todellista haastetta sillä kilpailussa käytettävät ei-luonnonhiput osoittautuivat hyvin haasteelliseksi yhdistettynä paikalliseen maaperään. Suurin osa mitaleista jäi Etelä-Afrikan yksilöille ja joukkueille. Kilpailun



Afrikan kisojen avajaiset.



Seppo Mauno, 75 vuotta.

ohessa ehdittiin myös juhlistaa Seppo Maunon 75-vuotissyntymäpäiviä, kun WGA:n presidentti Sanjay yllätti Sepon ja muun kisa-vaen syntymäpäivätilaisuudessa, johon paikalliset olivat järjestäneet tanssia, laulua ja kakun.

Kilpailujen epävirallisessa yli 70-vuotiaiden sarjassa Suomikin pääsi mitalieihin **Antti Seppälän** voittaessa ja Seppo Maunon ollessa kolmas. Hopeamitali meni Kanadaan ja muissa sarjoissa kisaisännät juhlivat. He olivatkin tehneet todella kovaa työtä ja harjoitusta kilpailuihin valmistautuessa, sillä he olivat harjoitelleet kolmen vuoden ajan yhdessä aina kerran viikossa.

Ensi vuoden kullanhuuhdonnan Pohjoismai-



Virallisesti yhteensä yli puolitoista vuosisataa täytekkäkuja nauttineet epäviralliset mitalistit Antti Seppälä (kultaa) ja Seppo Mauno (pronssia).

den mestaruuskilpailut käydään Norjassa toukokuussa ja Maaailmanmestaruuskilpailut Tsekeissä Zlatè Horyssa elokuussa (19.–24.8. 2024). Molempiin kisoihin on suunnitteilla järjestää matkat Suomesta. Suomenmestaruuskilpailut järjestetään jälleen Tankavaaran Kultakylässä 26.–28.7. 2024.

Kaikki kuluneen vuoden kilpailutulokset ovat nähtävillä LKL:n verkkosivuilla www.kullankaivajat.fi sekä Tankavaaran kullanhuuhdonnan kilpailujen tulokset sekä tulevat aika-aulut löytyvät kilpailuvustolta:

www.tankavaaragold.fi.

TEKSTI: KAIJA RYYTTY

Muita viime kesän kultakisoja Suomessa



Eväjärven kyläyhdistys järjesti Eväjärvellä 33. kullanhuhdontakisat kesäkuussa 2023. Kuvat: Jussi Hartoma



Kultaperinne järjesti Juhannuskisat 24.6.2023. Kuva: Hannu Raja



Virtaavan veden kisat järjestettiin 12.7.2023. Kuva: Hannu Raja



Kutturin kisoissa 8.7.2023 palkitut. Kuva: Hannu Raja



*Lemmenjoen
kullanhuuhdontakisat
vaskattiin 26.7.2023.*



*Lemmenjoen kisoissa
palkitut naiset ja
miehet. Kuvat:
Hannu Raja*



Kesäajan toimintaa

► **15.–16. välisenä yönä** ajeltiin Tankavaaraan Lapin Kullankaivajain Liiton kesäajan toiminnanjohtajan pestiä varten. Ajokeli oli hyvä, joten matka sujui joutuisasti. Yksi hirvi tuli näkyville ja pari poroa.

On perjantaipäivä kun heräiltiin. Veimme päivystysilmoitukset Savottakahvilaan ja Kafea Gufihtariin. Sain samalla reissulla Anuragilta ohjetaulun laitettavaksi Härkäselän lanskille. Hyvän taulun Anurag oli suunnitellut. Ensimmäinen puhelinsoitto tuli eräältä kaivajalta Palsilta.

► **21.6. ensimmäinen päivystys** tälle vuodelle Savottakahvilassa. Sovin siellä **Kaisan** kanssa ensimmäisen kullanhuhdonnan opastuksen ensi viikolle ja toisen seuraavalle. Samoin sovimme virtaavan veden ja kasavaskauksen ajankohdan. Savottakahvilan päivystyksessä yksi uusi jäsenhakemus. **Mullis** tuli käymään ja toi liiton puhelimen ym. tarvikkeita kesäajan tarpeisiin. Toi samalla uuden kiukaan Palsille Elsa-ajan saunalle. Kafea Gufihtarissa aika hiljaista.

Kultaperinteen järjestämien Juhannuskisojen järjestelyä. Sää suosi tämän vuoden Juhannuskisoja. Osanottajiaakin oli saman verran kuin viime vuonna. Järjestelyt sujuivat ilman ongelmia ja talkoolaiset olivat ahkerina, kiitos siitä heille. Kisojen jälkeen lähtö kohti Jalasjärveä seuraavan päivän rippijuhlia varten. Perillä oli noin klo 4:00.

► **27. päivän aamulla** takaisin pelipaikalla noin kymmenen maissa. Sovin Kultaisen Pukin **Yliojan** veljesten kanssa Palsin-/ Elsaajan

altaiden uudelleen avaamisesta seuraavalla viikolla. Altaat olivat varsinkin Elsaajalla käyttökelvottomia viimevuoden kovan sademyrään jälkeen.

► **28.6. Savottakahvilan päivystyksessä** todella hiljaista. Toista oli sitten Kafea Gufihtarissa, ei tullut aika pitkäksi. Sovin Yliojan veljesten kanssa kaivinkoneen tuomisen Härkäselän lanskille aidantekoa varten. Uusi aita tehdään vanhan ränstystyneen tilalle. Siellä on verkot ja paalut odottamassa talkoolaisia. Aitatal-koot on 30.6., Anurag Lehtonen järjestänyt ne ennakkoon hyvin, toivottavasti saadaan porukkaa paikalle.

Torstaina on sitten Palsin altaiden kaivaminen. Menin sinne aamulla kahdeksan maissa. Altaiden kaivamisessa meni noin 10 tuntia. Nyt ne ovat alkuperäisiä paremmat.

Sitten onkin Härkäselän lanskien talkoot. Etukäteen arvioitiin, että paikalle tulisi mahdollisesti 30 henkilöä. Määrä huomattiin heti alakanttiin arvioiduksi. Sitten hakemaan lisää makkaraa talkoolaisille. Anurag sai lisättyä Kafea Gufihtarista sovittua sämpylämäärää isommaksi. Ruokailu saatiin sujumaan suhteellisen hyvin, kaikki saivat suuhunpantavaa. Lanskille toimitettu jätekontti saatiin myös täyteen erinäisistä romuista.

Lanssin aita on nyt hyvä ja alue siistiyty-nyt muutenkin. Talkoolaisia oli kaikkiaan noin 50 henkilöä. Kiitos heille hyvästä ja ripeästä toiminnasta. Paluukuormana vein Petronellan pysäkillä puukuorman puretusta aidasta saunan polttopuiksi.



Liiton talkoolaiset pystyttämässä tulevia portinpieliä Härkäselän lanssitalkoissa.



Mika Yläpellon valmistamat Härkäselän lanssin uudet veräjät.

► **5. heinäkuuta päivystys** jälleen. Nyt oli Savottakahvilassa vilkkaampaa kuin edelliskerralla, varsinkin ensimmäinen tunti. Samansuuntaista oli myös Kutturin kioskilla. Päivystyksen loputtua menin vielä Savottakahvilaan opastamaan ranskalaispariskuntaa kullanhuhdontaan. He innostuivat huuhdonnasta kovasti, varsinkin kun löysivät itse hippuja. Seuraavana päivänä oli järjestetty Savotalle opastustilaisuus huuhdontaan. Siellä oli vajaa parikymmentä innokasta opetettavaa, kaiken ikäisiä.

► **8.7. pidettiin Kutturin Kultakisat.** Paikalla oli hyvin kilpailijoita ja katsojia. Sääkin suosi tällä kertaa aivan toisin kuin viime vuonna. Järjestelyt sujuivat ilman ongelmia. Kisaviikonlopun aikoihin tuli parisenkymmentä uutta jäsenhakemusta, ne tulivat lähinnä netin kautta.

Savotan virtaavan veden ja kasavaskauksen kisat. Kisoista 2 uutta nuorisojäsentä ja 1 aikuinen. Jäsenhakemukset olivat opastuksen peruja.

► **14.7. suunta Jalasjärvelle** hautajaisiin ja syntymäpäiville.

► **17.7. takaisin** ja järjestelemään kisaviikkoa. Kisaputki on kova, se vaatii turnauskestävyyttä. Kisat aloitettiin Kultaperinteen järjestämällä toimintatiistailloilla. Kultamuseon tukiryhmän toimintatiistain yhteydessä järjestämän Lapin kulta-sarjan voitti Kultaperinteen joukkue, jossa olin. Muut voittajajoukkueen osallistujat olivat **Mika Yläpelto** ja **Jarkko Turunen**.

► **18.7. oli SM-kisapäivä.** Osa SM-kisojen lajeista pidettiin jo kesäkuussa Eväjärvellä. Lajeina siellä oli perinnevaskoolit ja joukkueet.

► **19.–23.7 oli EM-kisat.** Kisat sujuivat hyvin, ei ongelmia. **Marko Touru** voitti EM-kultaa miesten sarjassa ja **Jouko Korhonen** oli kolmas. **Johanna Riskilä** voitti naisten sarjan ja **Jutta Vehviläinen** oli toinen ja **Veera Aarnio** kolmas. Stonebeach Panners voitti 5 hengen joukkueen ja 3 hengen joukkueen, jossa **Hannu Raja**, **Mika Yläpelto** ja **Kimmo Koivunen** olivat kolmansia. **Seppo Mauno** voitti estwingperinnevaskoolisarjan ja **Riitta-Liisa Lajunen** oli toinen. Seppo voitti myös veteraanit, **Maija Keränen** oli toinen ja **Aila Mikkonen** kolmas.

Liiton teltan opastus-/myyntipisteellä kävi asiakkaita sopivasti. Myyntiä tuli ja uusia jäseniä. Teltta jätettiin vielä kuivumaan ja puretaan vasta sitten. Tankavaara tyhjeni jälleen todella nopeasti, kun kisat olivat ohitse.

Liiton kullanhuhdonta-alueilla on ollut rauhallista. Kyselyjä on tullut totuttuun tapaan muun muassa millä valtauksella on parhaiten kultaa, millainen paikka on, onko siellä kullanhuhdontavälineitä ynnä muuta.

► **26. päivä Savottakahvilan päivystys.** Siellä ei erityisempää. Sieltä suunta Lemmenjoen kisoihin. Voitto tuli miehissä ja yleisessä ja **Mika Yläpelto** voitti kasan sekä Euroopanmestari Jo-



Kullanhuhdonta opastamassa Savottakahvilassa.



Puheenjohtaja Marko Touru ja liiton hallituksen jäsen Jutta Vehviläinen; EM-kultaa ja -hopeaa!

hanna Riskilä naisten sarjan. Muutaman päivän kuluttua Lemmenjoen kisoista siellä ollut norjalaispariskunta kävi liittymässä liittoon.

Heinä-elokuun vaihteessa iso osa kaivajista poistui kaivualueilta. Varmaan kesälomat loppuivat ja koulut alkamassa. Kyllähän siellä kuitenkin vielä kaivajia oli.

► **2.8. päivystykset** molemmissa paikoissa. Päivystysten jälkeen takaisin Savottakahvilaan opastamaan huuhtontaa. Porukkaa suurin piirtein edellisten opastusten määrä. Siinä kului aikaa noin puolitoista tuntia. Sen jälkeen lähdin viemään Yläpellon Mikan kanssa viimevuonna tehtyä vessaa Pulkkisenojalle. Siellä on sille tarvetta, edelliset ovat aika huonossa kunnossa. Samalla huomasin Pulkkisen kaivajien päästävän vedet rännistä suoraan puroon. Kävin heitä vähän opastamassa miten pitää huuhtoa, ettei mene sameaa vettä puroon.

► **6.8. kävin viemässä kettingin** ja lukon liiton lanaan, että pysyy paremmin paikoillaan.

Jotenkin se välillä siirtyilee paikasta toiseen.

Rivollilla joku kaivaja yritti mennä liian lähelle toista kertoen, että oli aikaisemmin juuri sillä paikalla kaivanut. Kaivajat pääsivät lopulta jonkinlaiseen yhteisymmärrykseen kaivuta voista. Päivitin kaivusääntöjä ja kävin viemässä niitä eri alueille.

► **10.8. lana siirrettiin** Härkäselän lanskille parempaan säilöön. Se oli mennyt aika huonoon kuntoon luvattomassa käytössä.

► **14.8. Mika Yläpelto hitsaili** portit lanskille. Veimme ne paikoilleen. Kyllä nyt näyttää hyvältä. Kiinnitimme niihin kettingit tulevia lukkoja varten.

► **15. elokuuta** alkaa kesän virka lähestyä loppuaan. Keräilin liiton tavarat autoon ja käärryt perään. Vien ne Ivaloon, Mullis tulee sinne, niin saa ne mukaansa. Seuraavana päivänä oli vielä päivystykset ja sen jälkeen opetusta Savottakahvilassa. Opetusta pidin sadesäessä, mutta ei se tahtia haitannut. Kymmenkunta tyytyväistä opetettavaa oli paikalla.

► **17.8. sitten iltapäivällä** lähtö Pohojanmaalle. Tein vielä viimeiset jäsenhakemuslaskut ja sitten ajelemaan.

Kiitos kaikille kaivajille, joita tapasin kultahommissa. Pääsääntöisesti saatiin asiat hoidettua. Tietenkin sai selitellä, ettei liitto hoida pelkästään Palsin aluetta, vaan kaikkia alueita tarpeen mukaan. Samoin kyseltiin liiton plus-merkkisestä tilinpäätöksestä, että mihin ylimäärä käytetään. Sille löytyy paljon monenlaista käyttöä. Muun muassa Palsille vietiin uusi kiuas, Pulkkiselle vessa, Sotajoen tietä lanailtiin, Lanskille uusi aita ynnä muuta kaikenlaista. Edunvalvontaan kuluu myös euroja ja se on tärkeä kohde, että saadaan asiat pysymään kohtalaisella mallilla.

TEKSTI JA KUVAT: HANSKI

Härkäselän välivarastointialue lukittu

Härkäselän välivarastointialueelle on tehty uusi aita ja portit kesän aikana.

Alueen portit lukittiin 8.9.2023.

Avaimia saa lunastaa omaksi hintaan
15,00 € / kpl + mahdoll. postikulut.

Avaimia saa Tankavaarasta Vanhan Vaskoolimiehen tiskiltä tai tilaamalla liiton toimistolta: info@kullankaivajat.fi tai puhelimitse: 0400 836 500.

Oheisesta avainkotelosta löytyy
"vara-avain".

Avainkotelon koodin saa soittamalla
ja kysymällä liiton päivystysnumerosta.



Antti Peronius, 60 vuotta

Kutturanalueen kullankaivajat halusivat muistaa Lapin Kullankaivajain Liiton edunvalvojaa Antti Peroniusta hänen 60-vuotissynttäreidensä johdosta. Lahjaksi hän sai janojuoman lisäksi Aurora Lahden maalaaman taulukortin, punaiset villasukat ja paikalliseen kalastusliikkeeseen lahjakortin muistutuksena siitä, että elä-mässä on muutakin kuin kullankaivu.

TEKSTI JA KUVA: ANURAG



Kultaseminaari 2024

23.–25.2.2024

Viking Line M/S Gabriella
Helsinki–Tukholma–Helsinki

Vaskoolin muut aarteet

Lämpimästi tervetuloa Kultaseminaariin 2024, jossa meillä on teemana ”Vaskoolin muut aarteet”.

Kultaseminaarissa asiantuntijat kertovat meille, mitä kaikkea kullan lisäksi sieltä vaskoolin pohjalta löytyykään. Mineraaleja, korukiviä sekä platinaa. Ohjelmassa on jälleen kerran kattava ja paljon ajankohtaista asiaa sisältävä seminaari ja kultakisat, unohtamatta hyvää seuraa!

Perjantaina 23.2. päiväseminaari alkaa laivalla klo 14:00 ja laiva lähtee Helsingistä klo 17:15.

Sunnuntaina 25.2. palaamme takaisin Helsinkiin klo 10:10.

Seminaarin tarkempi ohjelma julkaistaan myöhemmin.

Seminaarin puheenjohtajana toimii LKL:n hallituksen uusi jäsen Tapio Soukka ja matkajärjestelyistä vastaa viimevuotiseen tapaan Jutta Vehviläinen.

Toivotamme sinut lämpimästi tervetulleeksi mukaan, risteilyllä nähdään!

Ilmoittautumiset olisi hyvä tehdä ensisijaisesti sähköpostitse.

Kerro viestissäsi osallistujien nimet, syntymäajat, mahdollinen LKL:n jäsennumero, hytti-luokka sekä kansallisuus. Ilmoittautumisen yhteydessä saat maksutiedot viitenumeroineen.

Huomioithan että perjantain päiväseminaariin tulee ilmoittautua erikseen, joten mainitsethan tästä varausta tehdessäsi. Päiväseminaari 5 € (jäsen) / 10 € (ei jäsen).

Hinnat per henkilö	jäsen / ei jäsen	
Seaside Standard A	170 € / 180 €	4n hengen hytti
Seaside Standard A	182 € / 192 €	3n hengen hytti
Seaside Standard A	204 € / 214 €	2n hengen hytti
Seaside Standard A	290 € / 300 €	1n hengen hytti

Hinta sisältää risteilyn valitussa hyttiluokassa, seminaarin sekä ohjelman mukaiset tarjoilut (2 x Viking Buffet -illallinen ruokajuomineen, 2 x meriaamiainen, kokouskahvit ja hedelmiä).

Paikkoja on rajoitetusti, joten ilmoittauduthan hyvissä ajoin, kuitenkin viimeistään 15.1.2024.

Jutta Vehviläinen
jutta.vehvilainen@gmail.com
p. 040 7279 309



Liisa ja Pekka. Kuva: Liisa Hakala-Talvion koti-arkisto

Elämänvärejä Elsaojalta

Hiljaiset kultamaat saivat vieraikseen Liisa Hakala-Talvion ja Pekka Talvion vuonna 1976. Tuolloin he ryhtyivät kaivamaan kultaa Palsilla Elsaojalla. Edesmenneen veijarimaisen tarinankertojen Pekan muistavat monet. Nyt on hänen vaimonsa Liisan vuoro.

Saan etuoikeuden tavata **Liisan** hänen pitkospuiden päässä sijaitsevassa lämminhenkisessä kodissaan. Mahtavan Inarijärven rantamaiseman lisäksi ympäristö henkii luonnonrauhaa, erämaahenkeä ja samalla jotain, josta on pidetty huolta ja annettu kukoistaa. Kun Liisa kertoo elämästään karhealla äänellään kirosanoja säästelemättä, ei kuulija voi olla havaitsematta sitä elämänvoimaa ja iloa, joka hänen sanojen taakse kätkeytyy.

Liisa syntyi Viipurissa, josta hän lähti perheensä kanssa evakkoon kolmevuotiaana. Monen kunnan, kaupungin ja eri elämänvaiheiden jälkeen Liisa asettui myöhemmin Jyväskylään. Vuosien varrella Liisa työskenteli markkinointitutkijana, kriminaalihuollon nuorisovalvojana, sosiaaliohjaajana ja mainostoimittajana.

“No Pekan mä tapasin Jyväskylässä kapa-kassa. Hän lupasi heittää mut kotiin, mutta niinhän siinä kävi, että mä jouduin työntämään Pekan auton käyntiin”, kertoo Liisa rehevän

naurun säestämänä.

Ensikohtaaminen oli niin merkittävä, että jo tuolloin Liisa tiesi tavanneensa miehen, josta aikoi pitää kiinni, ja niin heidän yhteinen taipaleensa sai alkukipinänsä. Pekkaan ihastuminen ei ollut Liisan kertoman mukaan ulkonäkökysymys.

“Pekka oli tosi hauska ja hyvä jutunkertoja ja jotenkin se oli niin ihana”, sanoo Liisa äänellä, josta vieläkin voi kuulla suhteen merkityksellisyyden. Pekka vei Liisan maailmoihin, metsiin ja erämaihin, joista hän oli jo lapsena haaveillut.

Ivaloon muuttaessaan tuore pariskunta löysi itselleen kullankaivupaikan Elsaojalta **Jaska Kemppaisen** ja **Teuvo Pulkkinen** avustamina. Sen myötä erämaahan pääseminen alkoi vaivata joka vuosi jo huhtikuussa. Kaivutavarat kuljetettiin hiihtämällä Mobergin kämpän kautta Palsille. Tuolloin ei juuri muita ihmisiä erämaassa ollut ja surkeaa metsäautotietäkin oli vain poroportille asti. Pariskunnalla oli asumuksenaan turvekammii ja keittokatos. Kullan-

huuhdontarännit olivat yhteiset, mutta monesti Liisa myös kaivoi yksin. Raskaissa töissä ja rakentamisessa Pekka oli tietenkin aina apuna.

“Helvetisti sain tehdä töitä, kun koko ajan oli joku syömässä ja Pekka oli muualla töissä.”

Erään sateisen juhannusaatonkin Liisa oli yksin kaivamassa ajatellen, että kyllä tässä pärjätään, kun kultaakin tuli mukavasti. Aattoilan yllätyksen kruunasi se, että Pekka toi Kolme miestä -elokuvan tehneen työryhmän mukanaan Talvioiden leiriin juhannusta viettämään. Yksi elokuvan näyttelijöistä **Vesa Veijalainen** kuvailee Liisaa näin:

“Rehvakkuudessaan Liisa on hyvin naisellinen ja lämminhenkinen nainen, joka huolehti leiristä pitäen sen järjestyksessä.”

Vesaa Talviot ja kullankaivu tekivät lähtemättömän vaikutuksen.

“He opettivat minulle miten rännitetään”, kertoo Vesa. Hän on edelleen hämmästynyt siitä, että sai pitää ensimmäisen rännistä löytämänsä hipun itsellään.

“Se oli grammainen hippu”, huudahtaa Vesa.

Korukokoiset hiput olivat Liisalle arkipäivää, sillä niitä sai noukkia rihloista tämän tästä. Korukivet ja korundit tulivat Liisalle tutuiksi, kun hän sai oppia kokeneelta kullankaivajalta **Aaro Raumalalta**. Korukiviä vietiin myöhemmin kotiin Inariin saunankiukaalle, jolloin lapsenlapset saivat rehvastella naapureille, että meidän mummilla on kiuaskivetkin timantteja ja kultaa on vaikka kuinka paljon.

Elsaojalla Liisalla oli koira seuranaan. Milloinkaan häntä ei pelottanut vaan päinvastoin hän nautti yksinolosta erämaassa. Hän kehotti jopa jängällä asustavaa karhua lähtemään muualle siksi aikaa, kun hän itse poimi hilloja.

“Mene pois, se on minun vuoro nyt”, huusi Liisa ja karhu totteli.

Marjastuksen lisäksi Talviot kalastivat ja joskus tuli kalaa niin, ettei jaksanut repulla leiriin kantaa. Ruokaa saatiin jonkin verran erämaasta, mutta kylille ostoksille päästiin aina jonkun kyydillä pari kertaa kuukaudessa. Oma autoa Talvioilla ei ollut. Vasta helikopterilen-

täjä **Korhosen** tultua erämaahan kultaa kaivamaan, alueelle saatiin ensimmäinen puhelin kuuden kilometrin päähän Elsaojasta.

“Äkkiä sen matkan hilppaisi edestakaisin silloin kun oli tarvetta sukulaisille soittaa”, tuumaa Liisa.

Talvioiden lähinaapureina oli enimmäkseen miehiä tuohon aikaan. Ensin oli Pulkkinen Teuvo, joka myöhemmin myi valtauksensa **Kuusenmäen Erkille** ja Matkahuollosi nimetyssä kammissa asusteli **Alakestin Jukka**.

“Ei siellä muita naisia silloin ollut”, sanoo Liisa. Mutta hetken mietittyään muistaa **Vehviläisen Meerin** ja **Maijan** Sotajoelta ja **Arhon Raijan** Vuijemilta. “Saattoi siellä muitakin naisia olla, mutta nimet eivät ole jääneet mieleen.”

Liisa kertoo viettäneensä Palsilla kymmenen ihanaa vuotta. Parasta on ollut vapaus ja mahdollisuus kulkea Hammastunturissa eräretkillä kalastamassa ja metsästävässä. Luonto on antanut Liisalle paljon ja antaa edelleen.

“Joskus kun on huono olo, nojailen vanhoihin puihin ja puhelen niille.”

Liisa jäi leskeksi vuonna 1991 ja Pekan kanssa suunniteltu kalastusyritystä ja luontaiselinkeinotilan pitäminen ei toteutunutkaan. Sen sijaan tämä monen ammatin nainen kouluttautui puutarhuriksi ja ryhtyi myymään kukkia ja yrttejä inarilaisille. Puutarhayritystä hän jatkoi aina 80-vuotiaaksi asti.

Palsin kuruissa ovat välillä soineet niin viulut kuin pasuunatkin kertomassa pienen kullankaivuyhteisön elosta tuohon aikaan. Liisa tuntuu muistelevan noita aikoja erityisellä herkkyydellä. Kultaa ei ole ollut Liisalle koskaan pääasia vaan enemmänkin hyvä syy päästä Hammastunturin erämaahan kulkemaan ja nauttimaan sen suomista antimista.

Kun kävelen pitkospuita pois päin Liisan kodista, on kuin olisin saanut suuren lahjan kuunnelllessani häntä. Kullankaivaja Liisa Hakala-Talvio on osa suomalaisen kullankaivun historiaa ja ansaitsee paikkansa siellä.

TEKSTI: ANURAG LEHTONEN

Asiasta kuultavana

ylitarkastaja Sami Mantere, Tukes

Kullankaivajille jo tutuksi tulleen Tukesin ylitarkastaja **Pasi Molkoselän** siirryttyä ”tois pual jooke” eli kaivosalan asiantuntijaksi Metsähallituksen Kiinteistökehitykseen, nimettiin Tukesin Rovaniemen kaivosryhmään ylitarkastajan virkaan **Sami Mantere**. Lupavalmisteluun nimettiin Mantereen lisäksi tarkastaja **Juho Veijanen**. Ryhmäpäällikkönä Rovaniemellä jatkaa **Terho Liikamaa**.

Ylitarkastaja Sami Mantere on jatkossa se henkilö, jonka kanssa kullankaivaja useimmiten asioi.

Yritetäänpä vähän tutustua tähän kullankaivun lupahallinnon portinvartijaan.

Sinun värväämisesi kullanhuuhtontalupien hallinnointiin hoidettiin Molkoselän Pasiin siirryttyä Metsähallituksen leipiin lopulta melko pikaisesti Tukesin sisäisenä siirtona malminetsintäpuolelta. Mikä sai sinut kiinnostumaan monesti melko kompleksisena systeeminä hahmottuvan kullankaivukentän haasteista?

”Olin tullut vuodenvaihteessa Tukeisiin malminetsintään lupien käsittelijäksi. Kun edeltäjäni päätti vaihtaa työnantajaa, niin Liikamaan Terho kysyi että haluaisinko ottaa kullanhuuhtonnasta luvat ja valvonnan tehtäväkseni. Meriitinä oli kuulemma etenkin toimitusinsinööritautta, sekä ihan auttavat sosiaaliset taidot. Olin vähän käryllä kullanhuuhtonnasta monipuolisuudesta, ja tehtäväkenttä vaikutti erittäin mielenkiintoiselta.”

”Kun on mettästä kotoisin ja asuu edelleen mettässä, niin toimintaympäristö oli hyvin houkutteleva.”

Niin. Iso osa kullankaivajista pitää arvossa pohjoisessa kasvaneiden viranomaisien etelän ketkuja suoraviivaisempaa ja suorapuheisempaa toimintatapaa. Hyvässä ja pahassa.

Mistä mettästä sie sitten olet pois?

”Olen syntynyt 1977 Pellossa ja asustellut Saukkoriipin kylässä lapsuuden ja nuoruuden. Sittemmin kulkeutunut töiden ja muun perässä Oulun vesijättömaille.”

Kauan kauan sitten, kun puolikarkeat vehnäjauhhot olivat vielä paljon puolikarkeampia kuin nykyään, ruukasivat kauppa- ja teollisuusministeriön – sittemmin TEM:in – kullankaivun ylijumalat olla koulutukseltaan joko geologeja tai sitten kaivosalan ammattilaisia.

Miten oma koulutus- ja urataustasi? Millä tavoin näet sen tukevan kullankaivua hallinnoivana viranomaisena kullankaivun oikeudenmukaista kohtelua?

”Itse olen koulutukseltani maanmittausinsinööri, valmistuin 2002 Rovaniemeltä. Suoritin alueiden käytön suunnittelun ylemmän AMK-tutkinnon samassa opinahjossa 2014. Ennen Tukesin uraa olen ollut töissä Väylävirastolla rautateiden paikatiedon hallinnan kehittämistehtävissä sekä 13 vuotta Maanmittauslaitoksen toimitusinsinöörin virassa, ts. maanjakotehtävissä.”

”Maahan liittyvät oikeudet ja velvollisuudet sekä näihin liittyvien asioiden ratkaiseminen ovat tulleet erityisen tutuksi. Kokemusta löytyy myös yksityiseltä puolelta niin asiantuntijan kuin aluepäällikön hommista.”

Virkaan astuessaan jouduit hyppäämään suoraan syvään päätyyn, käytännössä keskelle juuri käyntiin pyörähtänyttä kiihkeää kullankaivun aktiivikaivukautta. Ei ollut mitään pehmeää laskua tai kuherruskuukautta. Käsillä olivat Lemmenjoen lakkautettavien kaivospiirien loppukatselmukset ja muuta partiointia etulinjoilla. Toisaalta taas kasvottoman digitaalisen kirjeenvaihdon sijaan naamat tulivat heti tutuiksi rajapinnan molemmin puolin.



”Olihan se melkoinen aloitus. Edeltäjä kaatoi koko 12 vuoden historian syliini viidessä päivässä, ja yritin parhaani mukaan päästä täydellä vauhdilla kulkevan junan kyytiin. Eniten asiat aukesivat maastokeikoilla ja etenkin Lemmenjoen kaivospiirien kanssa temutessa.”

Minkäläinen ensivaikutelma kullankaivusta ja kullankaivajista muodostui maastokauden ilmeisen aktiivisten kultakentille suunnattujen katselusten myötä?

”Ensivaikutelma kullanhuhdonnasta ja kaivajista oli pääasiassa positiivinen. Monet mielellään kertovat mitä alueellaan tapahtuu ja miten menee. Tietämys on lisääntynyt koko ajan, ja tähän mennessä jokaisella keikalla on oppinut aina uutta. Se pitää mielen virkeänä.”

”Matkoilla on kertynyt siis sitä syvempää ymmärrystä kullankaivuun liittyvistä nyansseista, intohimoista ja eturyhmistä.”

Oliko sinulla aiempaa kosketuspintaa kullankaivuun? Vastasiiko todellisuus ennakkokuvaa vai oliko sinulla itse asiassa olemassakaan ennakkokäsitystä kullankaivusta ja kullankaivajista?

”Aiempi kosketuspinta kullankaivuun on rajoittunut lähinnä Lapin kullan kimallus -elokuvaan sekä kuulopuheisiin, että joku käy kulmaa kaivamassa. Oikeastaan minulla ei ollut minikäänlaista ennakkokäsitystä asiaan liittyen.”

TÄRKEITÄ YHTEYSTIETOJA

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes), Rovaniemi:

Postiosoite: TUKES / Kaivosasiat,
PL 66, 00521 Helsinki
Käyntiosoite: Lapin aluehallintoviraston talo,
Valtakatu 2, Rovaniemi
Sähköposti: kaivosasiat@tukes.fi

Ylitarkastaja Sami Mantere
p. 029 505 2263

Tarkastaja Juho Veijanen
p. 029 505 2137

Sähköpostiosoitteet:
etunimi.sukunimi@tukes.fi

Hakemukset ja muut asiakirjat:
Ensisijaisesti sähköpostitse osoitteeseen:
kaivosasiat@tukes.fi
Tarvittaessa suojattu sähköpostiyhteys:
<https://turvaviesti.tukes.fi/>

Kullanhuuhdontaa koskevat lomakkeet:
<https://tukes.fi/asiointi/lomakkeet/kullanhuuhdonta-malminetsinta-kaivokset>

Lupapäätökset sähköisinä:
<http://tukes.fi/fi/Toimialat/Kaivokset/Kaivosviranomaisen-antamat-paatokset/>

Kaivoslain muutos. Voisitko avata hiukan, että missä mennään sen kanssa? Onko kaivosviranomaiselle ehtinyt muotoutua kantaa kaivoslain muutoksen yhteydessä tarkennettuun 38 §:n soveltamiseen.

”Kaivoslain muutos tuli voimaan 1.6.2023 ja tähän mennessä hakemuspinkassa ei olla päästy kesäkuun jälkeen tullessiin hakemuksiin käsiiksi. Eli ennen 1.6. voimaantulleita hakemuksia käsitellään vielä vanhan lain mukaisesti. 38 § ynnä muut uudet kommervenkit tulevat koeponnistettavaksi talven aikana.”

”Myös KHO:n ja HaO:n ratkaisut ovat tuoneet lisää ulottuvuuksia lupien kokonaisvaikutusten arvioinnin merkeissä.”

Miten lupakäsittely etenee? Onko henkilö- ja / tai lakimuutosten myötä odotettavissa sisään- ajo-ongelmia lupavalmistelussa?

”Valitettavasti lupakäsittely on viivästynyt kesän aikana. Lakimuutos ja oikeusasteiden ratkaisut vaativat uusien työkalujen luomista ja arviointimenetelmien kehittämistä lupaharkinnan tueksi. Kunhan nuo on luotu, niin laitamme Veijasen Juhon kanssa rampan kalkattamaan ja vaihteen kakkoselle.”

Miltä vaikuttaa uuden viranomaisen silmin yhteistyö muiden intressiryhmien kuten Metsähallituksen tai poroelinkeinon kanssa?

”Yhteistyö Metsähallituksen kanssa toimii mielestäni hyvinkin välittömästi, kuten myös viranomaisina toimivien Lapin ELY-keskuksen ja Pohjois-Suomen aluehallintoviraston kanssa.”

”En ole vielä ehtinyt olla suuremmin yhteistyössä paliskuntien tai saamelaiskäräjien kanssa. LKL:n asiantuntijuus on ollut suurena apuna etenkin teknisten seikkojen, historian perkaamisen ja kaivajien sielunmaiseman valaisemisessa.”

Millaisia terveisiä lähettäisit lopuksi kullankaivajille?

”Tiedän, että iso osa kaivajista on hyvinkin analogisia, mutta tehkäpä silti vuosi-ilmoitukset Geotietovirtaan.”

”Poristaan asiasta ja asian vierestä kun törmätään kultakentillä. Soittaakin saa.”

MULLIS’

MYYDÄN KULLANHUUHDONTALUPA

Myytävänä Lemmenjoen
Jäkälä-äytsillä Pohjoiskurun suussa
kullanhuuhdonta-alue 2 ha, kämppä,
sauna, varasto, wc ja kaivuvälineet.

Puh. 040 524 26 45.

Merkipäivät

”Kermakakku ja voileipäkakku opettavat meitä arvostamaan elämän monipuolisuutta ja oppimaan uutta jokaisen vuoden tuomasta kerroksesta, oli se sitten makea tai suolainen.”

Yhtyen ChatGPT:n filosofiseen pohdintaan kakkujen eroavaisuuksista LKL onnittelee jäsenistöään elettyistä suolaisista ja makeista vuosista!

85 v.

10.11. Juhani Nylund, Somero

80 v.

5.11. Antero Miini, Huittinen

75 v.

14.11. Viljo Roth, Oulu

16.11. Viljo Bäck, Akaa

20.12. Matti Jääskeläinen, Veikkola

70 v.

12.12.2022 Matti Perämäki, Nokia

29.1. Jouko Ellonen, Hämeenlinna

13.12. Raimo Kaasinen, Maksniemi

18.12. Aarno Kukkonen, Iisalmi

26.12. Göran Wiklund, Kokkola

65 v.

17.11. Pekka Postila, Lemmenjoki

8.12. Reijo Penttinen, Äänekoivisto

8.12. Esa Yläkangas, Mänttä

18.12. Heikki Niskajärvi, Muhos

60 v.

17.11. Juha Kiviniemi, Tampere

25.11. Ismo Reinikainen, Vierumäki

25.11. Juha Tikkanen, Iisalmi

50 v.

14.12. Satu Räsänen, Riitola

LKL:n Valokuva- kilpailu 2023

Lapin Kullankaivajain Liitto julkistaa avatuksi kaikille avoimen Kultakuvakisan 2023. Kultakuvakisan avulla pyritään saamaan liiton arkistoon laadukkaita ja todistusvoimaisia kuvia Lapin kullankaivuperinteestä. Samalla halutaan nostattaa innostusta ainutlaatuisen kultaperinteenme taltioimiseen.

Kilpailuaika päättyy 30.11.2023. Kultakuvakisa on kaikille avoin. Kuvien digitaalista manipulointia ei suositella tehtäväksi, tai ainakin se toivotaan tehtäväksi sen verran laadukkaasti, ettei liiton toiminnanjohtaja tajua sellaista edes tehdyn. Sarjojen parhaille on luvassa Lapin kultaa, muitakin palkitaan.

Kilpailusarjoja on perinteisten kolmen sijaan neljä:

- Kullan murut: kuvat kullasta
- Muu maailmankaikkeus: muut kullankaivun yhteydessä tehdyt mielenkiintoiset tai arvokkaat löydökset
- Työn kuva: kullankaivun eri työvaiheet
- Kullankaivaja kotonaan: kultaleirin jokapäiväisestä arjesta ja muista legendaarisista episodeista kertovat kuvat

Kuvat tulee toimittaa riittävän korkearesoluutioisina digikuvina LKL:n sähköpostiin info@kullankaivajat.fi. Viestin otsikkona "Valokuvakilpailu 2023" ja saateviestissä kerrottuna kuvaaja sekä mihin sarjoihin lähetetyt kuvat osallistuvat.

Kilpailukuvia ei palauteta, vaan ne säilytetään liiton arkistossa, jossa ne ovat LKL Ry:n käytettävissä kuvaajan nimi mainitsemalla.



.5362

Uncover the Unseen™

Nämä kaksi kultahippua, 0,374 g (vasemmalla) ja 0,20 g, Raimo H. löysi vastikään Suomen Lapista.

Garrettilla löydät kultaa!

ETSI KULTA, JOKA MUILLA LAITTEILLA JÄÄ LÖYTYMÄTTÄ

Päätöksesi on sinun, kun teet valintaa sopivasta etsimestä. Garrett GM24k on korkeataajuinen VLF-ilmaisim, joka on suunniteltu pienikokoisten kultahippujen etsimiseen. Uudelleenladattavassa Axiom -ilmaisimessa yhdistyvät viimeisin PI-teknologia, kehittynyt maahäiriön poisto, keveys ja käyttömukavuus, herkkyys ja EMI-häiriönsuodatus.

AXIOM

GARRETT
GOLDMASTER 24k



GARRETT